

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

EUROPSKI SUD ZA LJUDSKA PRAVA

PRVI ODJEL

ODLUKA

Zahtjev br. 1789/15
Tanja OŠKRT BUNJEVČEVIĆ
protiv Hrvatske

Europski sud za ljudska prava (Prvi odjel), zasjedajući 16. ožujka 2021. u odboru u sastavu:

Erik Wennerström, *predsjednik*,

Lorraine Schembri Orland,

Ioannis Ktistakis, *suci*,

i Attila Teplán, *vršitelj dužnosti zamjenika tajnika Odjela*,

uzimajući u obzir gore navedeni zahtjev podnesen 1. siječnja 2015. godine,

uzimajući u obzir očitovanje koje je dostavila tužena Vlada i odgovor na očitovanje koji je dostavila podnositeljica zahtjeva,

nakon vijećanja odlučuje kako slijedi:

ČINJENICE

1. Podnositeljica zahtjeva, gđa Tanja Oškrt Bunjevčević, hrvatska je državljanica, rođena je 1947. godine i živi u Zagrebu. Podnositeljicu zahtjeva pred Sudom je zastupala gđa T. Klaić-Stetter, odvjetnica iz Zagreba.

2. Hrvatsku Vladu („Vlada”) zastupala je njezina zastupnica, gđa Š. Stažnik.

3. Činjenično stanje predmeta, kako su ga iznijele stranke, može se sažeti kako slijedi.

A. Prvi ovršni postupak

4. Dana 1. srpnja 2003. Grad Zagreb podnio je Općinskom sudu u Zagrebu prijedlog za ovrhu protiv podnositeljice zahtjeva u vezi s nepodmirenim dugovanjem u iznosu od 20.861,28 hrvatskih kuna (HRK). Prijedlog se temeljio na vjerodostojnoj ispravi, i to izvratku iz poslovnih

knjiga Grada koji je ukazivao na to da podnositeljica zahtjeva nije platila zakupninu za zakup poslovnih prostora.

5. Dana 17. srpnja 2003. sud je protiv podnositeljice zahtjeva donio rješenje o ovrsi na temelju vjerodostojne isprave kojim joj je naložio da plati navedeni iznos.

6. Rješenje o ovrsi provedeno je tako što je u razdoblju od 1. veljače 2008. do 31. srpnja 2010. Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje svaki mjesec ustegnuo jednu trećinu mirovine podnositeljice zahtjeva i isplatio je Gradu radi namirenja njezina dugovanja, a preostale dvije trećine isplaćene su na njezin bankovni račun.

7. Rješenjem od 1. veljače 2011., koje je postalo pravomoćno 2. ožujka 2011., taj je postupak obustavljen jer je njezino dugovanje bilo podmireno u cijelosti.

B. Drugi ovršni postupak

8. U međuvremenu, dana 24. siječnja 2005. Grad Zagreb podnio je Općinskom sudu u Zagrebu još jedan prijedlog za ovrhu protiv podnositeljice zahtjeva u odnosu na daljnje nepodmireno dugovanje u iznosu od 271.673,83 kune. I taj se prijedlog temeljio na izvratku iz poslovnih knjiga Grada i također se odnosio na neplaćenu zakupninu poslovnog prostora.

9. Grad je zatražio ovrhu pljenidbom sredstava na bankovnim računima podnositeljice zahtjeva, obustavom jedne trećine njezine plaće ili mirovine i pljenidbom njezine pokretne i nepokretne imovine. Prijedlog za ovrhu formuliran je na općenit način u pogledu načina i predmeta ovrhe, odnosno bez točnog navođenja bankovnih računa podnositeljice zahtjeva ili imovine u odnosu na koju se traži oduzimanje.

10. Dana 27. lipnja 2005. Općinski sud u Zagrebu donio je rješenje o ovrsi na temelju vjerodostojne isprave otiskivanjem štambiljem na prijedlogu za ovrhu (vidi stavak 34. ove odluke). Štambilj je sadržavao pouku o pravnom lijeku u kojoj je navedeno da, u roku od osam dana od dostave rješenja o ovrsi, podnositeljica zahtjeva može podnijeti ili prigovor protiv tog rješenja ako želi osporiti samo dugovanje ili žalbu ako želi osporiti samo ovrhu kao takvu (vidi stavak 32. ove odluke).

11. Podnositeljica zahtjeva nije podnijela nijedan od tih pravnih lijekova te je rješenje o ovrsi postalo pravomoćno 7. veljače 2006.

12. Nakon što je utvrdio da podnositeljica zahtjeva ne posjeduje nepokretnu imovinu i nakon neuspješnih pokušaja izvršenja rješenja o ovrsi pljenidbe njezine pokretne imovine, koje nije uspjelo jer nije imala nikakvu vrijednu imovinu, Grad Zagreb zatražio je 25. ožujka 2009. od ovršnog suda da pribavi informacije o bankovnim računima podnositeljice zahtjeva donošenjem rješenja upućenog svim bankama u Hrvatskoj kojim nalaže privremenu pljenidbu sredstava na bankovnim računima podnositeljice.

13. Dana 20. listopada 2009. Općinski sud u Zagrebu donio je rješenje o privremenoj pljenidbi. To je učinio otiskivanjem štambiljem na prijedlogu Grada od 25. ožujka 2009. (vidi stavak 12. ove odluke). Štambilj je sadržavao pouku o pravnom lijeku da je dopuštena žalba protiv rješenja u roku od osam dana od dostave rješenja. Stranke se slažu da je ta pouka o pravnom lijeku bila pogrešna i da zapravo nije bila dopuštena žalba protiv predmetnog rješenja.

14. Dana 9. studenoga 2009. podnositeljica zahtjeva podnijela je žalbu protiv tog rješenja. Tvrdila je da su jedina sredstva na njezinu bankovnom računu bila svote njezine mirovine, što je značilo da će pljenidbom tih sredstava biti zaplijenjena cijela njezina mirovina, što nije dopušteno prema Ovršnom zakonu (vidi stavak 37. ove odluke).

15. Dana 3. prosinca 2009. Grad Zagreb odgovorio je na žalbu podnositeljice zahtjeva. Tvrdio je da se rješenja o privremenoj pljenidbi ne dostavljaju ovršenicima i da protiv takvih rješenja nije dopuštena žalba. Nadalje je osporio tvrdnju podnositeljice zahtjeva da će pljenidba sredstava na njezinu bankovnom računu utjecati na njezinu mirovinu (vidi stavak 14. ove odluke). U tom je pogledu Grad naveo da je zatražio informaciju od Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, koji ga je obavijestio da je podnositeljica zahtjeva bila osigurana na Zavodu do 10. rujna 2003. Prema mišljenju Grada, to je značilo da nije primala nikakvu mirovinu u vrijeme kada je Grad predložio pljenidbu sredstava na njezinim bankovnim računima (vidi stavak 12. ove odluke). Konačno, Grad, koji je u međuvremenu pribavio relevantne informacije o bankovnim računima podnositeljice zahtjeva, zatražio je od suda donošenje rješenja o ovrsi pljenidbom sredstava na dva konkretna bankovna računa koje je podnositeljica imala.

16. Ovršni sud nikada nije donio odluku o žalbi podnositeljice zahtjeva od 9. studenoga 2009. (vidi stavak 14. ove odluke).

17. Dana 8. prosinca 2009. sud je donio rješenje o ovrsi pljenidbom sredstava na određenim bankovnim računima koje je imala podnositeljica, a to je rješenje dostavio podnositeljici 18. ožujka 2010. To rješenje o ovrsi, protivno zakonu (vidi stavak 34. ove odluke), nije sadržavalo pouku o pravnim lijekovima dostupnima protiv tog rješenja.

18. Podnositeljica zahtjeva nije podnijela žalbu protiv tog rješenja, koje je tako postalo pravomoćno 27. ožujka 2010.

19. Vlada je navela da nakon siječnja 2011. godine nikakav iznos nije bio zaplijenjen od podnositeljice zahtjeva jer od tada na njezinu bankovnom računu nije bilo nikakvih depozita. Čini se da dokumenti koje je dostavila podnositeljica zahtjeva potvrđuju tu informaciju.

20. Dana 20. travnja 2011. podnositeljica zahtjeva angažirala je odvjetnicu da je zastupa u postupku.

21. Dana 2. studenoga 2011. podnositeljica zahtjeva, sada zastupana po odvjetnici, podnijela je prijedlog za povrat u prijašnje stanje (*restitutio in*

integrum ob terminem elapsum) zajedno sa žalbom protiv rješenja o ovrsi od 8. prosinca 2009. (vidi stavke 17. i 33. ove odluke).

22. Podnositeljica zahtjeva navela je da je u ranijem rješenju o privremenoj pljenidbi od 20. listopada 2009. bilo pogrešno naznačeno da je žalba dopuštena, dok naknadno rješenje o ovrsi od 8. prosinca 2009. nije sadržavalo takvu pouku iako je protiv njega žalba dopuštena (vidi stavke 13. i 17. ove odluke). Zbog takve pogrešne pouke o pravnom lijeku, budući da u to vrijeme nije bila zastupana po odvjetniku, nije pravodobno iskoristila odgovarajuće pravne lijekove.

23. Konkretno, podnositeljica zahtjeva tvrdila je da je, s obzirom na slijed događaja, pogrešna pouka o pravnom lijeku u očima laika stvorila dojam da je ranije rješenje od 20. listopada 2009. imalo (veću) važnost. To je bilo upravo zato što je u njemu naznačeno da je protiv njega žalba dopuštena (vidi stavak 13. ove odluke) i da je rješenje o ovrsi bilo puka posljedica tog rješenja pa je stoga bilo manje važno jer se činilo da protiv njega nije bio dopušten nikakav pravni lijek (vidi stavak 17. ove odluke). Stoga je u žalbi protiv rješenja od 20. listopada 2009. iznijela svoje tvrdnje protiv pljenidbe (vidi stavak 14. ove odluke).

24. Kada je riječ o osnovanosti, navela je da je sav novac na njezinu bankovnom računu bio zaplijenjen na temelju rješenja o ovrsi od 8. prosinca 2009. (vidi stavak 17. ove odluke). Jedina sredstva koja je primala na svoj bankovni račun bila su mjesečne isplate mirovine. Budući da je Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje u prvom ovršnom postupku već zaplijenio u korist Grada Zagreba jednu trećinu njezine mirovine, odnosno najveći iznos koji se mogao zaplijeniti u ovršnom postupku (vidi stavke 5. – 6. ove odluke), u stvarnosti je cijela njezina mirovina bila zaplijenjena, što je bilo nezakonito (vidi stavak 37. ove odluke).

25. Rješenjem od 11. prosinca 2012. Općinski sud u Zagrebu proglasio je nedopuštenom žalbu podnositeljice zahtjeva od 2. studenoga 2011. protiv rješenja o ovrsi od 8. prosinca 2009. (vidi stavke 17. i 21. ove odluke). S obzirom da je pobijano rješenje o ovrsi bilo dostavljeno podnositeljici 18. ožujka 2010. godine, sud je smatrao da je podnositeljčina žalba od 2. studenoga 2011. godine podnesena izvan zakonskog roka od osam dana (vidi stavke 17., 21. i 32. ove odluke). Sud je smatrao i da se žalba podnositeljice nije temeljila ni na jednom od razloga za takozvanu izvanrednu žalbu, koja je bila dopuštena čak i nakon isteka navedenog zakonskog roka (vidi stavak 36. ove odluke). Konačno, smatrao je i da je prijedlog podnositeljice zahtjeva za povrat u prijašnje stanje bio nedopušten jer je bio podnesen nakon objektivnog zakonskog roka od tri mjeseca (vidi stavak 33. ove odluke).

26. Dana 11. siječnja 2013. podnositeljica zahtjeva podnijela je žalbu protiv tog rješenja pozivajući se, u biti, na iste tvrdnje kao i u svojoj ranijoj žalbi (vidi stavke 21. – 24. ove odluke).

27. Rješenjem od 16. prosinca 2013. Županijski sud u Varaždinu odbio je žalbu podnositeljice zahtjeva i potvrdio je prvostupanjsko rješenje od 11. prosinca 2012. (vidi stavak 25. ove odluke).

28. Podnositeljica zahtjeva zatim je 24. ožujka 2013. podnijela ustavnu tužbu prigovarajući povredama njezina prava na žalbu, prava na pošteno suđenje, prava vlasništva i prava na pravednu naknadu, koja su sva zajamčena Ustavom Republike Hrvatske. U biti je ponovila iste tvrdnje kao u svojim žalbama od 2. studenoga 2011. i 11. siječnja 2013. (vidi stavke 21. – 24. i 26. ove odluke).

29. Rješenjem od 19. lipnja 2014. Ustavni sud Republike Hrvatske proglasio je ustavnu tužbu podnositeljice zahtjeva nedopuštenom uz obrazloženje da pobijano rješenje ne podliježe ocjeni ustavnosti. Rješenje Ustavnog suda dostavljeno je punomoćnici podnositeljice zahtjeva 1. srpnja 2014. godine.

MJERODAVNI PRAVNI OKVIR I PRAKSA

A. Ustav

30. Mjerodavni članak Ustava Republike Hrvatske (Narodne novine br. 56/90 s naknadnim izmjenama i dopunama) glasi:

Članak 18.

„Jamči se pravo na žalbu protiv pojedinačnih pravnih akata donesenih u postupku prvog stupnja pred sudom ili drugim ovlaštenim tijelom.

Pravo na žalbu može biti iznimno isključeno u slučajevima određenima zakonom ako je osigurana druga pravna zaštita.”

B. Zakonodavstvo o ovrsi

31. Ovršni zakon iz 1996. (Narodne novine br. 57/96 s naknadnim izmjenama i dopunama – „Ovršni zakon iz 1996.”) bio je na snazi od 11. kolovoza 1996. do 14. listopada 2012.

32. Člankom 11. bilo je predviđeno da se, osim ako Ovršnim zakonom nije drukčije određeno: (a) žalba može izjaviti protiv rješenja donesenoga u prvom stupnju (među ostalim protiv rješenja o ovrsi) i (b) da se žalba izjavljuje u roku od osam dana od dostave prvostupanjskoga rješenja (taj je rok uveden ranije, Ovršnim zakonom iz 1978., i od tada je ostao na snazi). Rješenje o ovrsi koje se temelji na vjerodostojnoj ispravi moglo se pobijati prigovorom ako je ovršenik htio osporiti sâmo dugovanje.

33. Istim je člankom bilo predviđeno da je u ovršnom postupku prijedlog za povrat u prijašnje stanje dostupan samo ako je stranka propustila rok za podnošenje žalbe. Taj je pravni lijek bio uređen Zakonom o parničnom postupku (Narodne novine br. 53/91 s daljnjim izmjenama i dopunama),

kojim je bilo predviđeno da stranka koja nije mogla poštovati zakonski rok iz opravdanih razloga može podnijeti prijedlog za povrat u prijašnje stanje u roku od osam dana, računajući od dana kad je prestao razlog koji je uzrokovao propuštanje roka, no najkasnije tri mjeseca od datuma propuštanja.

34. Člankom 37. stavkom 3. bilo je predviđeno da rješenje o ovrsi ne mora biti obrazloženo i da se može izdati otiskivanjem štambiljem na prijedlogu za ovrhu. Člankom 37. stavkom 4. bilo je predviđeno da rješenje o ovrsi mora sadržavati uputu o pravnom lijeku.

35. Člankom 46. bilo je predviđeno da ovršenik može izjaviti žalbu protiv rješenja o ovrsi, *inter alia*, ako je ovrha određena na predmetu koji je izuzet od ovrhe, odnosno na kojem je mogućnost ovrhe ograničena.

36. Člankom 49. bila je predviđena mogućnost podnošenja „izvanredne žalbe” protiv rješenja o ovrsi koja se mogla podnijeti sve do dovršetka ovršnoga postupka. Međutim, takva se žalba mogla podnijeti samo iz određenih konkretnih razloga. Određivanje ovrhe na predmetu koji je izuzet od ovrhe, odnosno na kojem je mogućnost ovrhe ograničena, nije bilo jedan od tih razloga.

37. Člankom 149. bilo je predviđeno da je, ako se ovrha provodi na plaći ili mirovini ovršenika, od ovrhe izuzet iznos u visini 2/3 prosječne neto-plaće u Republici Hrvatskoj.

38. Ovršni zakon iz 1996. zamijenjen je Ovršnim zakonom iz 2012. (Narodne novine br. 112/12 s naknadnim izmjenama i dopunama), koji je na snazi od 15. listopada 2012. Člankom 369. tog zakona predviđeno je da će se postupci u tijeku koji su pokrenuti na temelju Ovršnog zakona iz 1996. dovršiti prema odredbama tog zakona.

C. Mjerodavna praksa

39. Prema sudskoj praksi hrvatskih sudova, ako je u pouci o pravnom lijeku pogrešno naveden rok koji je duži od roka predviđenog mjerodavnim zakonodavstvom, pravni lijek koji je podnijela stranka koja se oslanjala na takvu pogrešnu pouku ne može se proglasiti nedopuštenim kao nepravovremen (vidi rješenja Vrhovnog suda br. Rev-57/1999-2 od 28. travnja 1999. i Rev-x 786/14-2 od 14. prosinca 2016. kao i odluku Ustavnog suda br. U-III-3071/2006 od 18. ožujka 2009.).

40. S druge strane, ako nije dostupan pravni lijek prema mjerodavnom zakonodavstvu, a u pouci o pravnom lijeku pogrešno je navedeno suprotno, pravni lijek koji je podnijela stranka koja se oslanjala na takvu pogrešnu pouku treba se proglasiti nedopuštenim jer davanje takve pogrešne pouke ne može derogirati zakonske odredbe i ne može stvoriti pravni lijek koji nije predviđen zakonom (vidi rješenja Vrhovnog suda br. Kž 4/07-3 od 5. siječnja 2007. i Kž 538/04-3 od 23. srpnja 2004. i rješenje Visokog upravnog suda br. Usž-2343/17-2 od 17. siječnja 2018.).

41. Konačno, ako pobijano rješenje, suprotno zakonu, ne sadržava pouku o pravnom lijeku, a pravni je lijek dostupan, to nije razlog koji bi mogao opravdati nepodnošenje dostupnog pravnog lijeka ili podnošenje takvog lijeka nakon zakonskog roka.

Konkretno, u svojoj presudi br. Psz 320/1992-4 od 10. svibnja 1993. Vrhovni je sud presudio kako slijedi:

„...eventualni nedostatak upute o pravnom lijeku ne bi bio razlog koji bi opravdavao da se žalba podnesena po proteku propisanog roka smatra pravovremenom. To iz razloga što stranka kojoj nije dana nikakva uputa o pravnom lijeku a koja želi da protiv rješenja izjavi pravni lijek može to učiniti na način i u zakonom propisanom roku. Nepoznavanje zakona ide na štetu onoga koji tvrdi da taj zakon ne poznaje.”

U svojem rješenju br. PŽ-7138/14-3 od 14. studenoga 2014. Visoki trgovački sud presudio je:

„Uputa o pravnom lijeku nije sastavni dio ... sudske odluke (...). [P]a okolnost da pobijano rješenje ne sadrži uputu o pravnom lijeku ne znači da je samo zbog toga nepravilno i nezakonito.”

U svojem rješenju br. Rev 656/13-2 od 29. listopada 2013. Vrhovni sud presudio je:

„[U] reviziji se ističe da ta presuda nije sadržavala uputu o pravnom lijeku, i da je zbog nepostojanja upute o pravnom lijeku tužiteljici onemogućeno raspravljati pred sudom, pa da je time počinjena bitna povreda odredaba parničnog postupka.

Okolnost da je strankama dostavljen ovjereni prijepis dopunske presuda bez upute o pravu na izjavljivanje žalbe ... ne sprječava da presuda postane pravomoćna. Pravo na žalbu protiv prvostupanske presude priznato je ne samo Zakonom o parničnom postupku (...) već je riječ i o Ustavom zajamčenom pravu čovjeka i građanina, pa je tužiteljica, za koju je dopunska presuda dostavljena punomoćniku koji je odvjetnik, mogla podnijeti žalbu protiv te presude neovisno o tome što je sud propustio navesti u presudi uputu o pravu na žalbu...”

PRIGOVORI

42. Podnositeljica zahtjeva prigovorila je na temelju članka 1. Protokola br. 1 uz Konvenciju da je pljenidba punog iznosa njezine mirovine bila nezakonita.

43. Prigovorila je i na temelju članka 13. Konvencije u vezi s člankom 1. Protokola br. 1, da je njezina žalba od 2. studenoga 2011. protiv pljenidbe punog iznosa njezine mirovine bila proglašena nedopuštenom kao nepravovremena jer su joj domaći sudovi pružili pogrešnu pouku o pravnim lijekovima dostupnima u tom pogledu (vidi stavke 17., 21., 25. i 27. ove odluke).

PRAVO

44. Podnositeljica zahtjeva prigovorila je da je pljenidba punog iznosa njezine mirovine bila nezakonita na temelju domaćeg prava i da je predstavljala povredu njezina prava na mirno uživanje vlasništva. Pozvala se na članak 1. Protokola br. 1 uz Konvenciju, koji glasi kako slijedi:

„Svaka fizička ili pravna osoba ima pravo na mirno uživanje svojega vlasništva. Nitko se ne smije lišiti svoga vlasništva, osim u javnom interesu, i to samo uz uvjete predviđene zakonom i općim načelima međunarodnoga prava.

Prethodne odredbe, međutim, ni na koji način ne umanjuju pravo države da primijeni zakone koje smatra potrebnima da bi uredila upotrebu vlasništva u skladu s općim interesom ili za osiguranje plaćanja poreza ili drugih doprinosa ili kazni.”

45. U odnosu na gore navedeni prigovor, podnositeljica je navela i na temelju članka 13. Konvencije da je, budući da su joj domaći sudovi pružili pogrešnu pouku o pravnim lijekovima dostupnima protiv pljenidbe punog iznosa njezine mirovine, njezina žalba bila proglašena nedopuštenom (vidi stavke 17, 21, 25 i 27 ove odluke), što je dovelo do povrede njezina prava na djelotvoran pravni lijek.

46. S obzirom da su zaštitne mjere iz članka 6. stavka 1. u pogledu „poštenog suđenja”, koje podrazumijeva cijeli spektar sudskog postupka, strože od zaštitnih mjera iz članka 13. i obuhvaćaju te mjere (vidi *Kudla protiv Poljske* [VV], br. 30210/96, stavak 146., ECHR 2000 XI), kao gospodar karakterizacije koja se u pravu daje činjenicama predmeta (vidi *Guerra i drugi protiv Italije*, 19. veljače 1998., stavak 44., *Izvešća o presudama i odlukama* 1998-I, i *Radomilja i drugi protiv Hrvatske* [VV], br. 37685/10 i 22768/12, stavak 124., 20. ožujka 2018.), Sud smatra da se taj prigovor treba ispitati na temelju članka 6. stavka 1. Konvencije kao prigovor o nedostatku pristupa sudu. Mjerodavni dio tog članka glasi kako slijedi:

„Radi utvrđivanja svojih prava i obveza građanske naravi ... svatko ima pravo da ... sud ... ispita njegov slučaj ...”

1. Tvrđnje stranaka

47. Vlada je tvrdila da podnositeljica zahtjeva nije poštovala pravilo o šest mjeseci, da nije iscrpila domaća pravna sredstva, da nije pretrpjela značajnu štetu i da je, u svakom slučaju, zahtjev očigledno neosnovan.

48. Među mnogim drugim tvrdnjama, Vlada je naglasila da podnositeljica zahtjeva nije podnijela žalbu protiv rješenja o ovrsi od 8. prosinca 2009. u zakonom propisanom roku. Prema mišljenju Vlade, nije postojao dobar razlog kojim bi se mogla opravdati činjenica da je podnositeljica bila pasivna od 18. ožujka 2010., kada joj je rješenje dostavljeno, do 2. studenoga 2011., kada je njezina odvjetnica, angažirana 2. svibnja 2011., podnijela žalbu zajedno s prijedlogom za povrat u prijašnje stanje (vidi stavke 17. i 20. – 21. ove odluke).

49. Podnositeljica zahtjeva odgovorila je da je njezinoj odvjetnici trebalo razdoblje od kraja svibnja do kraja rujna 2011. godine da pregleda predmet jer je bio vrlo složen, a spis često nije bio dostupan za uvid. Štoviše, njezina je odvjetnica morala izvršiti uvid u spise povezanih postupaka. Primjerice, tek je u listopadu 2011. njezina odvjetnica dobila informaciju od Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje da je jedna trećina podnositeljici mirovine zaista bila zaplijenjena u prvom ovršnom postupku (vidi stavak 6. ove odluke). U razdoblju prije nego što je angažirala odvjetnicu, podnositeljica nije mogla poduzeti korake za zaštitu svojih prava jer je bila slabijeg imovinskog stanja, starije dobi i lošeg zdravstvenog stanja.

2. Ocjena Suda

50. Mjerodavna načela koja proizlaze iz sudske prakse Suda u pogledu prava na pristup sudu sažeta su u predmetu *Zubac protiv Hrvatske* ([VV], br. 40160/12, stavci 76. – 86., 5. travnja 2018.).

51. Sud ponavlja da pravila kojima se uređuju formalni koraci koje je potrebno poduzeti te rokovi koje treba poštovati u postupku podnošenja žalbe imaju za cilj osiguranje pravilnog djelovanja pravosudnog sustava i poštovanja, posebice, načela pravne sigurnosti (vidi, primjerice, *Miragall Escolano i drugi protiv Španjolske*, br. 38366/97, stavci 33. i 36., ECHR 2000-I, i *Běleš i drugi protiv Češke Republike*, br. 47273/99, stavak 49., ECHR 2002-IX).

52. U ovom predmetu je rješenje o ovrsi pljenidbom sredstava na bankovnim računima podnositeljice zahtjeva od 8. prosinca 2009. dostavljeno podnositeljici 18. ožujka 2010. (vidi stavak 17. ove odluke). To rješenje o ovrsi nije sadržavalo pouku o pravnim lijekovima dostupnima protiv tog rješenja, iako je takva pouka bila obvezna na temelju domaćeg prava (vidi stavke 17. i 34. ove odluke). Podnositeljica zahtjeva tvrdila je da je to, zajedno s ranijom pogrešnom poukom o pravnim lijekovima dostupnima protiv rješenja od 20. listopada 2009. (vidi stavak 13. ove odluke), razlog zašto nije podnijela žalbu protiv rješenja o ovrsi u zakonskom roku od osam dana (vidi članak 11. Zakona o ovrsi, citiran u stavku 32. ove odluke). To je učinila tek 2. studenoga 2011., nakon što je angažirala odvjetnicu (vidi stavak 21. ove odluke).

53. Posljedično je 11. prosinca 2012. Općinski sud u Zagrebu proglasio žalbu podnositeljice nedopuštenom kao nepravovremenu (vidi stavak 25. ove odluke). To je rješenje potvrdio Županijski sud u Varaždinu 16. prosinca 2013. (vidi stavak 27. ove odluke).

54. Sud je smatrao da, kada vlasti daju pogrešne informacije o rokovima, domaći sudovi moraju u dovoljnoj mjeri uzeti u obzir posebne okolnosti predmeta i ne primjenjivati mjerodavna pravila i sudsku praksu prestrogo (vidi *Gajtani protiv Švicarske*, br. 43730/07, stavci 69. i 71., 9. rujna 2014., i *Clavien protiv Švicarske*, br. 16730/15, stavak 27., 12. rujna 2017.).

55. U tim su predmetima žalbe podnositelja zahtjeva proglašene nedopuštenima jer su podnesene u rokovima koje su naveli domaći sudovi, a koji su bili pogrešni jer su bili duži od rokova predviđenih mjerodavnim zakonodavstvom. Do takve situacije ne može doći prema hrvatskom pravu s obzirom na sudsku praksu hrvatskih sudova (vidi stavak 39. ove odluke).

56. U ovom predmetu riječ je o drugačijoj situaciji u kojoj pobijana odluka, odnosno rješenje o ovrsi od 8. prosinca 2009., nije sadržavala pouku o pravnim lijekovima koji su dostupni protiv tog rješenja, što je bilo protivno domaćem pravu (vidi stavke 17. i 34. ove odluke).

57. U pogledu takvih situacija domaći sudovi su dosljedno smatrali da, ako je pravni lijek dostupan protiv određene odluke, nedostatak pouke o takvom pravnom lijeku ne može opravdati nepoštovanje zakonskog roka za podnošenje dostupnog pravnog lijeka (vidi stavak 41. ove odluke).

58. Čini se da je njihova sudska praksa u potpunosti u skladu sa stavom Suda o tom pitanju. Konkretno, u predmetima u kojima u pobijanim odlukama nisu bili navedeni dostupni pravni lijekovi, Sud je smatrao da članak 6. stavak 1. nije zahtijevao da sudovi u tekstu svojih odluka navedu detaljne mehanizme i rokove za podnošenje žalbe protiv tih odluka (vidi *Avotiņš protiv Latvije* [VV], br. 17502/07, stavak 123., 23. svibnja 2016.; *Klein i drugi protiv Njemačke*, br. 10138/11 i tri druga predmeta, stavak 98., 6. travnja 2017., i *Société Guerin Automobiles protiv 15 država članica Europske unije* (odl.), br. 51717/99, 4. srpnja 2000.). Činjenica da bi takav zahtjev mogao biti predviđen domaćim pravom, što je pohvalno utoliko što se na taj način pruža dodatna zaštitna mjera koja olakšava ostvarivanje prava parničnih strana, nije bitna. Stoga je na samim podnositeljima zahtjeva, nakon što saznaju za pobijanu odluku, da se, ako je potrebno uz odgovarajući savjet, raspitaju o dostupnim pravnim lijekovima (vidi gore citirani predmet *Avotiņš*, stavci 123. – 124.).

59. Sud je rijetko smatrao opravdanim nepoštovanje od strane podnositelja zahtjeva rokova utvrđenih domaćim pravom kada su, kao u ovom predmetu (vidi stavak 17. ove odluke), bili pravilno obaviješteni o pobijanoj odluci. To je učinio samo u vrlo iznimnim okolnostima (vidi *Assunção Chaves protiv Portugala*, br. 61226/08, stavci 70. – 88., 31. siječnja 2012., i gore citirani predmet *Gajtani*, stavci 65. – 77.). Prema mišljenju Suda, takve iznimne okolnosti ne postoje u ovom predmetu.

60. S tim u vezi Sud prvo primjećuje da, iako je predmetni ovršni postupak u vezi s pljenidbom mirovine podnositeljice zahtjeva za nju bio od nedvojbene važnosti, on je ipak bio ograničen na materijalna pitanja (vidi gore citirani predmet *Clavien*, stavak 26., i usporedi nasuprot tome s gore citiranim predmetom *Gajtani*, stavak 75., koji se odnosio na postupak za povratak djece na temelju Haške konvencije o građanskopravnim vidovima međunarodne otmice djece, i s gore citiranim predmetom *Assunção Chaves*, stavak 82., koji se odnosio na postupak za lišenje podnositelja roditeljske skrbi).

61. Sud nadalje primjećuje sljedeće:

– pravo na žalbu pravo je zajamčeno Ustavom Republike Hrvatske i samo iznimno može biti isključeno (vidi stavak 30. ove odluke),

– mjerodavnim zakonodavstvom o ovrsi bilo je predviđeno da je žalba uvijek dostupna protiv prvostupanjskih odluka (među ostalim protiv rješenja o ovrsi), osim ako zakonom nije drukčije određeno (vidi stavak 32. ove odluke),

– rok od osam dana za podnošenje žalbe protiv rješenja o ovrsi bio je predviđen mjerodavnim domaćim zakonom i nepromijenjen je od 1978. godine (vidi stavak 32 ove odluke i gore citirani predmet *Clavien*, stavak 25., i usporedi nasuprot tome s gore citiranim predmetom *Gajtani*, stavak 65.).

62. Konačno, u predmetima kao što je ovaj, u kojima su se postupovne greške dogodile i na strani podnositelja zahtjeva i na strani nadležnih vlasti, osobito sudova, Sud je smatrao da bi trebalo utvrditi jesu li podnositelji zahtjeva bili zastupani tijekom postupka te jesu li podnositelji i/ili njihovi punomoćnici pokazali potrebnu revnost u poduzimanju relevantnih procesnih radnji (vidi gore citirani predmet *Zubac*, stavci 91. i 93.). Sud je naglasio da postupovna prava obično idu ruku pod ruku s postupovnim obvezama i da stranke u parnici trebaju pokazati revnost u ispunjavanju postupovnih koraka koji se odnose na njihov predmet (ibid., stavak 93.).

63. S tim u vezi mora se primijetiti sljedeće:

– podnositeljici zahtjeva trebalo je više od šest godina nakon što je pokrenut drugi ovršni postupak i više od godinu dana nakon što joj je dostavljeno rješenje o ovrsi da angažira odvjetnicu (vidi stavke 8., 17. i 20. ove odluke),

– odvjetnici podnositeljice trebalo je više od šest mjeseci nakon što je angažirana da podnese žalbu protiv rješenja o ovrsi (vidi stavke 20. – 21. ove odluke).

64. Točno je da podnositeljica zahtjeva nije bila zastupana po odvjetnici u razdoblju prije 20. travnja 2011. (vidi stavke 8. – 19. ove odluke), što joj je moglo otežati snalaženje u postupku. Međutim, ništa u spisu ne daje naslutiti da je odluka podnositeljice zahtjeva da ne traži pomoć odvjetnika bila pitanje koje potencijalno dovodi do odgovornosti države (vidi, *mutatis mutandis*, *Karakutsya protiv Ukrajine*, br. 18986/06, stavak 59., 16. veljače 2017.). Kao što je već prethodno navedeno (vidi stavak 62. ove odluke), na zainteresiranim je strankama da pokažu posebnu revnost u obrani svojih interesa i poduzmu potrebne korake kako bi bili obaviješteni o razvoju događaja u postupku (ibid., stavak 53. i ondje citirani predmeti).

65. Nedostatak revnosti podnositeljice zahtjeva dodatno pokazuje činjenica da nije pobijala ranije rješenje o ovrsi od 27. lipnja 2005., iako je i u tom rješenju bilo navedeno da će se ovrha izvršiti, *inter alia*, pljenidbom sredstava na njezinim bankovnim računima (vidi stavke 10. – 11. ove odluke). To znači da je mnogo ranije mogla spriječiti situaciju kojoj prigovara, odnosno pljenidbu punog iznosa njezine mirovine.

66. Kada je riječ o postupanju odvjetnice podnositeljice zahtjeva (vidi stavak 63. ove odluke), Sud ponavlja da pogreške koje su počinili punomoćnici podnositelja zahtjeva u načelu ne dovode do odgovornosti vlasti na temelju Konvencije (vidi gore citirani predmet *Gajtani*, stavak 71., i gore citirani predmet *Clavien*, stavak 23.).

67. S obzirom na ta razmatranja (vidi stavke 62. – 65. ove odluke), ne može se reći da su podnositeljica zahtjeva i njezina odvjetnica pokazale potrebnu revnost u praćenju postupka kojem se prigovara. S tim u vezi Sud primjećuje da tvrdnja podnositeljice zahtjeva da nije mogla reagirati ranije kako bi zaštitila svoja prava zbog svojeg zdravstvenog stanja (vidi stavak 49. ove odluke) nije potkrijepljena nijednim dokazom. Štoviše, podnositeljica nikada nije iznijela tu tvrdnju pred domaćim sudovima (vidi stavke 21. – 24., 26. i 28. ove odluke). Sud stoga ne smatra objektivno opravdanim njezin propust da u zakonskim rokovima podnese žalbu i prijedlog za povrat u prijašnje stanje.

68. Sud stoga smatra da domaći sudovi, proglašivši nedopuštenima, na temelju mjerodavnog prava, žalbu podnositeljice zahtjeva i njezin prijedlog za povrat u prijašnje stanje podnesene više od godinu i pol dana nakon što joj je dostavljeno rješenje o ovrsi od 8. prosinca 2009. (vidi stavke 17., 21., 25. i 27. ove odluke), nisu postupali prestrogo niti su ograničili pravo podnositeljice zahtjeva na pristup sudu na način nespojiv s člankom 6. Konvencije.

69. Iz toga proizlazi da je prigovor podnositeljice o nedostatku pristupa sudu nedopušten na temelju članka 35. stavka 3. točke (a) Konvencije kao očigledno neosnovan te se stoga mora odbaciti sukladno članku 35. stavku 4. Konvencije.

70. S obzirom na taj zaključak, nadalje proizlazi da, pri podnošenju dostupnih pravnih lijekova protiv navedenog rješenja o ovrsi, podnositeljica nije ispunila procesne pretpostavke domaćeg zakona i da je njezin prigovor na temelju članka 1. Protokola br. 1 uz Konvenciju stoga nedopušten na temelju članka 35. stavka 1. Konvencije zbog neiscrpljivanja domaćih pravnih sredstava te se također mora odbaciti sukladno članku 35. stavku 4.

71. Iz tih razloga (vidi stavke 50. – 70. ove odluke) Sud ne smatra potrebnim ispitati preostale prigovore Vlade o nedopuštenosti (vidi stavak 47. ove odluke).

Iz tih razloga Sud jednoglasno

utvrđuje da je zahtjev nedopušten.

ODLUKA OŠKRT BUNJEVČEVIĆ protiv HRVATSKE

Sastavljeno na engleskome jeziku i otpravljeno u pisanom obliku dana
15. travnja 2021.

Attila Teplán
Vršitelj dužnosti zamjenika tajnika

Erik Wennerström
Predsjednik

Prevela prevoditeljska agencija Alkemist

European Translation Agency
ALKEMIST STUDIO d.o.o.
Miramarska 24/6, 10 000 Zagreb
OIB: 72466496524